

**SAK:n 10
kasvukokonaisuutta,
joista ei puhuta –
vaikka pitäisi!**

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK

Pitkäsillanranta 3, PL 157, 00531 Helsinki
020 774 000 - sak@sak.fi - www.sak.fi

Seuraa meitä somessa

 SAKSuomenAmmattiliittojenKeskusjarjesto

 @sak.fi

 @duunarit

 @sakliitot

 @sakliitot

Johdanto

Tässä dokumentissa nostamme esiin SAK:n hallitusohjelmatavoitteisiin vaalikaudelle 2027–2031 liittyviä positiivisia kasvuvaikutuksia. Toimenpiteitä ja niiden vaikutuskanavia on monia erilaisia. Osa edistää tuottavuuden kasvua, osa työllisyyttä ja osa vahvistaa julkistaloutta.

Yhteistä tavoitteille on se, ettei niistä juuri puhuta. Julkistalouden tilanne on hankala. Sen vuoksi liian moni sellainen toimenpide sivuutetaan, joista syntyy kustannuksia nyt, mutta jotka maksaisivat itsensä takaisin korkojen kera myöhemmin. Vedotaan siihen, että Suomella ei ole varaa. Harvemmin kukaan kysyy, onko Suomella todella varaa laiminlyödä pitkän tähtäimen kasvuedellytyksiä ja heikentää hyvinvointivaltiomme peruspilareita.

Julkistalouden ongelmia ei voi kuitenkaan vähätellä. Kasvutoimien ja velkaantumisen ristipaineessa on vaikea tasapainotella kansallisella tasolla. Sen vuoksi Suomen on oltava aktiivinen edunvalvoja Euroopassa, jotta pystymme paikkaamaan ja täydentämään kansallisesti tehtyjä leikkauksia myös EU:n rahoituksella. Jatkossa tarvitsemme rakennerahastoja entistä enemmän, jotta Suomi säilyy elinvoimaisena ja pystymme rahoittamaan esitettyjä kasvukokonaisuuksia ja niiden toimia. Meidän on puolustettava esimerkiksi EU:n sosiaalisista rahoitusta ja edellytettävä, että kilpailukykyä tukeville rahoitushankkeille asetetaan järkevät ja reilut kriteerit.

Orpon-Purran hallituksen aikana on kokeiltu yhdenlaista talouspolitiikan linjaa, jonka tulokset ovat jääneet laihoiksi. Olisiko nyt aika kokeilla jotain uutta?

Sisältö

Johdanto	3
1. Luottamuksen ja tulevaisuudenuskon palauttaminen ovat kasvun edellytys	5
2. Koulutus ja osaaminen ovat tuottavuuskasvun tärkeimmät tekijät	6
3. Oikeudenmukainen vihreä siirtymä uudistaa taloutta	7
4. Työllisyyspalvelut on aika nostaa Pohjoismaiselle tasolle	9
5. Kasvua ja tuottavuutta työhyvinvointiin ja työkykyyn investoimalla	10
6. Maahanmuutto tukee kasvua, jos kotoutuminen onnistuu	12
7. Tulokehukset ja yritystukien karsiminen parantavat verojärjestelmää ja kannustimia	13
8. Työntekijöiden osallisuus parantaa tuottavuutta	14
9. Reilua kilpailua lisäämällä markkinat ovat renki eikä isäntä	16
10. Rakentaminen on elvytettävä vuosien kanveesista	18
Lähdeluettelo	19

Luottamuksen ja tulevaisuudenuskon palauttaminen ovat kasvun edellytys

Ongelma: Työmarkkinoihin kohdistuneet heikennykset ja sosiaaliturvaleikkaukset ovat horjuttaneet työmarkkinoiden toimintaa ja satojentuhansien ihmisten toimeentuloa. Työmarkkinoiden tasapaino on järkkynyt poliittisten muutosten seurauksena. Tämä on näkynyt työttöinä ja lakkoina. Samaan aikaan köyhyys on lisääntynyt ja tuloerot kasvaneet. Epävarmuus työelämässä ja toimeentulossa nakertavat ihmisten luottamusta tulevaan, mikä heikentää kotimaista kysyntää ja hidastaa talouskasvua.

Ratkaisu: SAK esittää, että ylilyönnit korjataan, jotta Suomi säilyy Pohjoismaisen hyvinvointivaltion tiellä. Tämän yhteiskuntamallin keskeisiä tekijöitä ovat työmarkkinaosapuolien ympärille rakentuneet työmarkkinat, kattavat palvelut sekä sosiaaliturvaverkot, jotka kannattelevat tarpeen mukaan. SAK:n eduskuntavaalitavoitteissa olemme esittäneet useita toimenpiteitä, jotka tasapainottavat työmarkkinasopimista ja kohtuullistavat työttömyys- ja sosiaaliturvan tasoa.

Vaikutus kasvuun: Kun työntekijöiden luottamus vahvistuu ja asema paranee, tarve varautua pahan päivän varalle pienenee. Ihmisillä on jälleen mahdollisuus kuluttaa enemmän, jolloin kotimainen kysyntä elpyy ja investointien kannattavuus paranee. On arvioitu, että kysynnän puute on tällä hetkellä kasvun merkittävin este.

Pohjoismaisissa tutkimuksissa on havaittu, että työmarkkinamalli, joka perustuu vahvoihin työehtosopimuksiin ja järjestäytymiseen, kirittää yritysten uudistumista ja edistää tuottavuuden kasvua¹. On osoitettu, että työntekijöiden työmarkkina-aseman heikentyminen on yksi syy talouden epäsuotuiselle kehitykselle². Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan mallissa työmarkkinat toimivat mainettaan paljon paremmin. Alakohtaiset työehtosopimukset ovat lainsäädäntöä joustavampi tapa räätälöidä työehtoja eri alojen tarpeisiin. Turvaverkot ja kattavat julkis palvelut ovat tärkeitä tekijöitä yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kannalta ja niiden ansiosta tarpeenmukaiset työmarkkinasiirtymät ovat mahdollisia. Pohjoismaisessa mallissa tulo- ja varallisuuserot pysyvät maltillisina, mikä tukee kasvua yhteiskunnassa³.

Koulutus ja osaaminen ovat tuottavuuskasvun tärkeimmät tekijät

Ongelma: Viime vuosien aikana tehdyt julkistalouden sopeutukset ovat heikentäneen mahdollisuuksia kouluttautua ja ylläpitää osaamista. Orpon-Purran kaudella ammatilliseen koulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön on kohdistunut mittavia säästöjä. Vaikka työttömien määrä on lisääntynyt valtavasti, työttömien mahdollisuuksia opiskella on rajattu monimutkaisella ja vaikeasti ennakoitavalla tavalla. Lisäksi aikuiskoulutustuki on lakkautettu, minkä vuoksi alanvaihto tai osaamisen päivittäminen on tehty erittäin vaikeaksi.

Ratkaisu: SAK on esittänyt lukuisia keinoja kehittää nuorten ja aikuisten osaamistasoa, ja parantaa sitä kautta työllisyystilannetta ja tuottavuutta. Ammatillisessa koulutuksessa nuorille on tarjottava kokopäiväistä lähiopetusta. Työttömien opiskelumahdollisuuksia on lisättävä. SAK esittää, että työtön saa opiskella vapaasti, kun täyttää työnhakuvelvoitteensa ja osallistuu osoitettuihin palveluihin. SAK esittää myös TUTKE2-ohjelmaa, jossa perusasteen koulutuksen varassa olevia aikuisia ohjataan ja tuetaan suorittamaan ammatillinen tutkinto. Aikuiskoulutustuen tilalle SAK esittää korvaavaa jatkuvan oppimisen tukea, joka on järjestelmänä tehokkaammin kohdennettu ja edullisempi⁴. Tukea kohdennetaan esimerkiksi työvoimapula-aloille ja matalasti koulutetuille, minkä lisäksi opiskelu tapahtuu ensisijaisesti osa-aikaisen työskentelyn ohessa.

Vaikutus kasvuun: Tuottavuutta parantavat innovaatiot edellyttävät, että niiden tekijällä on koulutusta ja osaamista. Uudistavia ideoita syntyy ja niitä toteutetaan kaikilla tasoilla työpaikoilla. Koulutus vaikuttaa tuottavuuden kasvuun myös innovaatioiden syntymisen jälkeen: innovaatioiden käyttöönotto on tehokasta, kun työntekijöillä on tarvittava osaaminen^{5,6}. Osaamiseen panostaminen on edellytys tuottavuuden kasvulle. On esitetty, että Suomen talouskasvu uhkaa tyrehtyä jopa kokonaan, ellei osaamis- ja koulutustasoon panosteta^{7,8}.

Koulutustason parantaminen on ajankohtaista juuri nyt, koska parlamentaarisen yhteisymmärryksen mukaan T&K-investointeja tullaan kasvattamaan Suomessa huomattavasti tulevina vuosina. Kun turvaamme koulutetun ja osaavan työvoiman saatavuuden, voimme maksimoida T&K-investoinneista saatavat hyödyt⁹. Koulutukseen ja osaamiseen panostaminen on myös vaikuttavaa työllisyyspolitiikkaa¹⁰.

Oikeudenmukainen vihreä siirtymä uudistaa taloutta

Ongelma: Ilmastonmuutos ja luontokato asettavat rajoja Suomelle niin kansallisesti kuin globaalisti. Ne haastavat uudistamaan elinkeinorakennettamme kestävyuden rajoihin. Vihreä siirtymä ja kilpailukyvyyn vahvistaminen edellyttävät sitä, että Euroopassa tehdään satojen miljardien vuotuisia lisäinvestointeja. Suomenkin investointitarpeet ovat valtavia, vähintään useita kymmeniä miljardeja¹¹.

Vaikka ilmastopolitiikka on välttämätöntä, se ei ole johdonmukaista, koska osasta ilmastotoimia on peruutettu. Olemme jäämässä jälkeen kansallisista ja osittain myös EU-tason sitoumuksistamme. Poukkoileva politiikka asettaa myös vihreän siirtymän investoinnit vaakalaudalle, mikä on huono asia, koska ne loisivat Suomeen uusia työpaikkoja ja kasvattaisivat viennin hiilikädenjälkeä¹².

Ratkaisu: Suomen on pidettävä kiinni vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteesta, jatkettava päästövähennystoimia kaikilla sektorilla sekä edistettävä kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa EU:ssa. Vihreästä siirtymästä saatava kilpailuetu ja vientimahdollisuudet edellyttävät vakaata ja uskottavaa ilmastopolitiikkaa. Lisäksi tarvitsemme tukimuotoisia politiikkatoimia, jotka nopeuttavat yritysten uudistustahtia. SAK esittää vihreään siirtymään määräaikaista suoria TKI- ja investointitukia. Näihin tukiin on liitettävä myös velvoittavia sosiaalisia kriteereitä.

Elinkeinorakenteen murrokset, kuten vihreä siirtymä, vaikuttaa myös työelämään. Jotta siirtymä tapahtuu oikeudenmukaisesti, siihen liittyvät työllisyysvaikutukset ja osaamistarpeet pitää tunnistaa, ennakoida ja ratkoa. Tarvitsemme tukitoimia erityisesti työpaikoilla tapahtuviin muunto- ja täydennyskoulutuksiin. Kansallista ilmastopolitiikan suunnittelua pitää täydentää toimialakohtaisilla työllisyys- ja osaamistarvekartoituksilla.

JATKUU SEURAAVALLA SIVULLA ►►

►► JATKOA EDELLISELTÄ SIVULTA

Vaikutus kasvuun: Suomen talouskasvulle on haitallista, jos välttämättömiä muutoksia tehdään jälkijunassa tai pakon sanelemana. Vihreän siirtymän teknologiat ovat tällä hetkellä suomalaisyritysten kilpailuetu, ja niille on kysyntää myös vientimarkkinoilla. Tuoreiden laskelmien perusteella vihreä siirtymä tukee vientiä esimerkiksi kemianteollisuudessa, metsäteollisuudessa, metalliteollisuudessa ja elektroniikkateollisuudessa. Kohdemarkkinoissa korostuvat taas Aasian, Tyynen valtameren ja Lähi-Idän valtiot.¹³

Sitoutuminen kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja sen edistäminen lisää Suomen kilpailukykyä. Tämän on arvioitu olevan jopa talouskasvun jatkuvuuden edellytys^{14,15}. Samalla investoinnit, joiden avulla toteutamme vihreää siirtymää, luovat uusia hyvälaatuisia työpaikkoja Suomeen. Esimerkiksi EK:n selvityksen mukaan kyseiset investoinnit luovat seuraavan 30 vuoden aikana liki 20 000 työpaikkaa vuosittain¹⁶. Suomella ei ole varaa jättää tekemättä ilmastotekoja ja hyötyä niiden kasvuvaikutuksista.

Ilmastopolitiikan laiminlyöminen lisää myös julkistalouden riskejä. Jollei Suomi täytä EU-velvoitteitaan muun muassa maankäyttösektorin tai liikenteen päästövähennysten osalta, uhkaa meitä miljardiluokan lasku kompensoivien päästövähennysyksiköiden ostojen kautta^{17,18}. Lisäksi Suomi voisi menettää EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen ohjelmarahoitusta satojen miljoonien edestä. Kyse on siis valinnasta: haluammeko kasvua vai seuraamuksia?

Työllisyyspalvelut on aika nostaa Pohjoismaiselle tasolle

Ongelma: Työttömyysluvut ovat Suomessa korkealla, mutta työllisyyspalveluiden rahoitustaso matalalla. Työllisyyspalveluiden rahoitusta on jopa leikattu. Työttömät eivät saa sellaista apua ja palvelua, joka olisi työllistymisen kannalta olennaista. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että työllisyyspalveluiden asiakkaaksi pääsee työttömistä yhä harvempi, vaikka työttömyys on kasvanut jyrkästi¹⁹.

Ratkaisu: SAK esittää, että työllisyyspalveluiden rahoitusta lisätään asteittain 180 miljoonalla eurolla, jotta rahoitus saadaan vastaamaan palveluiden kasvavaa tarvetta. Palveluiden rahoitusmallia on myös muutettava, jotta työllisyysalueilla voidaan ottaa käyttöön koko palveluvalikoima. Työllisyyspalveluissa on tarpeen kehittää myös tekoälyn käyttöä ja sähköisiä palveluita. SAK on esittänyt myös keinoja, jotka parantavat työttömien opiskelumahdollisuuksia ja työkykypalveluja.

Vaikutus kasvuun: Suomessa merkittävä osa työttömistä työnhakijoista on rakenteellisesti työttömiä, erityisesti pitkäaikaistyöttömiä²⁰. Rakenteellinen työttömyys ei välttämättä alene nopeasti, vaikka kasvu olisi ripeää, koska tässä ryhmässä työttömien terveydentila ja osaaminen on voinut heikentyä.

Työllisyyspalvelut ovat tärkeä tekijä rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä. Palvelut myös parantavat työmarkkinoiden toimintaa. SAK:n esitykset vastaavat pitkälti selvitystä, joka tehtiin TEM:n joustoturvamallin osalta. Sen mukaan resursointi palveluihin vahvistaisi pitkällä aikavälillä julkistaloutta²¹. Tämä johtuu siitä, että kattavampien työllisyyspalveluiden avulla korkeampi työllisyys ja kasvu tuottaisivat julkistalouteen menolisäyksiä enemmän verotuloja.

SAK:n esittämät osaamisen kehittämisen toimenpiteet edistävät myös työllisyyttä. Matalasuhdanteen aikana avoimia työpaikkoja on vähemmän ja työllistyminen on vaikeampaa, joten nyt on juuri oikea aika päivittää työttömien koulutus- ja osaamistasoa. Näin turvaamme sen, että kasvun käynnistyessä meillä on riittävästi osaavaa työvoimaa, eikä sen puute muodosta pullonkaulaa, kuten ennen taantumaa usein esitettiin²².

Kasvua ja tuottavuutta työhyvinvointiin ja työkykyyn investoimalla

Ongelma: Ennaltaehkäisevät toimet, joita työpaikoilla tehdään työturvallisuuden ja työterveyden kehittämisen eteen tänä päivänä, eivät ole riittävän laadukkaita tai toteudu kattavasti. Työelämän muuttuessa esiin nousee myös uudenlaisia työkykyyn ja työterveyteen liittyviä ongelmia. Esimerkiksi psykososiaalisen kuormituksen määrä on kasvanut, ja ilmastonmuutos aiheuttaa uudenlaisia työturvallisuus- ja työterveysriskejä. Myös työtaturmat, tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja muut yleiset työkyvyn ja työhyvinvoinnin haasteet ovat edelleen olemassa. Jos työkykyyn ja työhyvinvointiin liittyviin ongelmiin ei puututa paremmin, työelämän laatu heikkenee, työkyvyttömyysjaksot yleistyvät ja pitenevät, jolloin myös niistä aiheutuvat kustannukset nousevat. Työkykyyn ja työhyvinvointiin sijoitetut eurot tuottavat moninkertaisesti takaisin niin työpaikoilla kuin koko yhteiskunnassa.

Ratkaisu: Työnantajat huolehtivat työturvallisuuteen ja työterveyteen liittyvistä velvoitteista vähintään lainsäädännön minimitason mukaisesti. Valmistelu ja seuranta toteutetaan työpaikoilla hyvässä yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Tämän tueksi työsuojelun valvontaviranomaisten resursseja on lisättävä nykyisestä.

SAK esittää työturvallisuuslainsäädännön täsmentämistä: lainsäädännössä tulee tunnistaa työstä johtuvan psykososiaalisen kuormituksen ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat haitat. Työnantajat on velvoitettava välttämään ja vähentämään kyseisiä kuormitus- ja riskitekijöitä.

Ammatillisen kuntoutuksen kriteereitä on tarkasteltava, jotta kuntoutukseen pääsy helpottuu. Samalla on etsittävä keinoja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon niin, että myös nuorten työkykyhaasteet huomioidaan, ja ongelmiin on mahdollista saada apua varhaisemmassa vaiheessa.

Vaikutus kasvuun: Työhyvinvoinnin ja työterveyden edistäminen vaikuttaa luonnollisesti myönteisellä tavalla niin ihmisiin kuin työnantajiin, mutta myös laajemmin talouteen. Pienilläkin parannuksilla saattaa olla miljardiluokan positiiviset vaikutukset kansantalouteen.²³

Työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen vaikuttaa kasvuun monella eri tavalla²⁴. Kun sairaudet, ammattitaudit ja työtapaturmat vähenevät, työhön osallistumisaste on korkea, mikä vaikuttaa suoraan kasvuun. Hyvä terveys ja työkyky tarkoittaa usein sitä, että kiinnittyminen työmarkkinoihin on vahvempaa, jolloin myönteiset vaikutukset näkyvät sekä työtuntien että työllisten määrässä. Eläkeiän noustessa työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen ovat todellisia keinoja turvata mahdollisimman eheät ja pitkät työurat²⁵. Tätä peräänkuulutettiin myös viimeisimmässä eläkesopimuksessa²⁶. Suomen väestön ikääntyessä on välttämätöntä, että mahdollisimman moni kykenee työskentelemään myös varttuneemmalla iällä. Työkyvyllä ja työhyvinvoinnilla on yhteys myös työn tuottavuuteen ja työtehoon^{27,28}. Sairaana työteho on alhaista, mikä heikentää myös luovuutta ja innovatiivisuutta.

Työterveyteen ja työhyvinvointiin panostaminen on nähtävä investointina, joka vähentää menoja tulevaisuudessa. Työllisyystilanteen parantuminen saa aikaan talouskasvua, jolloin myös veropohja ja verotuotot kasvavat. Ennaltaehkäisevät ja varhaisen vaiheen palvelut ovat usein myös kustannustehokkaita.

Maahanmuutto tukee kasvua, jos kotoutuminen onnistuu

Ongelma: Maahanmuutto vahvistaa väestörakennetta, mutta asettuminen osaksi suomalaista yhteiskuntaa ei tapahdu itsestään. Maahan muuttaneiden koulutusta ja osaamista ei aina tunnisteta ja puutteellinen kotimaisten kielten osaaminen rajoittaa osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään. Maahanmuuttoa on väärinkäytetty keinona alentaa palkkatasoa ja heikentää työoloja, jolloin maahanmuuttajat voivat itsekin päätyä rikoksen uhriksi.

Ratkaisu: SAK on esittänyt, että kotoutumispalveluja ja kielikoulutuksia lisätään, ja myös työnantajien on kannettavat näistä vastuunsa. Lisäksi SAK on esittänyt laajaa toimenpidekokonaisuutta työmarkkinarikollisuuden kitkemiseksi, mikä on valitettavan yleistä monilla niillä aloilla, joilla iso osuus työntekijöistä on maahanmuuttajia.

Vaikutus kasvuun: Valtaosa maahanmuuttajista on nuoria, jolloin maahanmuutto lisää työikäistä väestöä. Tämä luo edellytyksiä talouskasvulle Suomessa²⁹. Jos Suomessa olisi korkeampi työllisyysaste, se auttaisi julkisia palveluita ja vakauttaisi etuuksien rahoituspohjaa. Työikäisen väestön kasvu ei yksin riitä, vaan työmarkkinoiden on auettava myös maahanmuuttajille³⁰. Tutkimukset osoittavat, että kotoutumispalvelut ovat pääasiassa vaikuttavia ja julkistaloudelle kustannushyötysuhteeltaan tuottoisia investointi³¹.

Erilaisissa selvityksissä on tarkasteltu maahanmuuton vaikutuksia kasvuun ja julkistalouteen. Jos nettomaahanmuutto on noin 10 000 henkilöä, supistaisi se kestävyysvajetta arviolta prosenttiyksikön verran. Euroissa tämä tarkoittaa liki kolmea miljardia³². Kuten edellä on todettu, maahanmuutto ei kuitenkaan yksin ratko ongelmia, vaan maahanmuuttajien pitää myös kotoutua³³. Saatavuusharkinnan avulla maahanmuuton määrää saadaan hillittyä ja vastaamaan tarpeeseen, jolloin kotoutumispalvelujen tarve pysyy hallittuna.

Tulokehukset ja yritystukien karsiminen parantavat verojärjestelmää ja kannustimia

Ongelma: Valtiontaloutta suunnitellaan nykyisin menokehysten varaan. Tämä tarkoittaa sitä, että julkisia menoja valvotaan asettamalla niille katto. Järjestely on kankea suhdannepolitiikan kannalta. Kehysmenettelyssä ei huomioida sitä, miten julkisen sektorin tulot kehittyvät. Koska kehys säätelee menoja mutta ei tuloja, kannustaa se tekemään politiikkaa verojärjestelmän kautta eli valtion tuloja supistaen. Julkistalouden kestävyyskannalta veronkevennykset ja verojärjestelmän poikkeukset ovat ongelmallisia, koska tulot ja menot vaikuttavat julkistalouden tasapainoon yhtä paljon.

Tilannetta kuvaa hyvin tuoreet arviot, joiden mukaan Suomen verojärjestelmä sisältää erilaisia veromuotoisia tukia yhteensä 183 kappaletta³⁴. Osa näistä tuista on kasvulle selvästi haitallisia³⁵.

Ratkaisu: Menokehysten rinnalle pitää luoda valtion tulokehukset. Tällaisessa järjestelyssä veronkorotukset kasvattavat menokehystä, ja vastaavasti veronkevennykset pienentävät sitä. Järjestely vastaisi paremmin myös EU:n sääntöjenmukaista julkistaloudenpitoa. SAK esittää, että kehyksiin jätetään riittävän suuri varaus myös suhdannepolitiikalle, ja julkiset investoinnit rajataan kehysten ulkopuolelle.

SAK on esittänyt myös yritystukien karsimista, joista enemmistö on toteutettu verohuojennusten kautta. Yritystukien painopistettä on syytä viedä suoriin tukiin, jolloin tukitoimenpiteet ovat läpinäkyvämpiä. Yritystukien saamisen edellytyksenä rahalle pitää vaatia myös enemmän vastinetta liittämällä niihin erilaisia sosiaalisia ehtoja³⁶.

Vaikutus kasvuun: Tulokehysten lisäys mahdollistaisi sen, että politiikkatoimia voisi kohdentaa kasvun kannalta nykyistä tehokkaammin. Hyvä verojärjestelmä on riittävän selkeä ja yksinkertainen. Tulokehukset ehkäisisivät uusien veropoikkeusten kehittämistä, jota voi pitää kasvun näkökulmasta suotavana. Muutoksen myötä veropohjat pysyisivät laajoina ja verokertymät korkeina, eikä verorasitus kasautuisi kohtuuttomasti yksittäisiin kohteisiin³⁷. Verosopeutuksen suosiminen on ylipäätään tarpeen, koska tutkimustiedon valossa tämä heikentää talouskasvua vähemmän kuin menoleikkauksiin perustuva sopeutus^{38,39}.

Investointien rajaaminen kehysten ulkopuolelle kannustaa siihen, ettei pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia torpata lyhytnäköisellä politiikalla. Kehysten suhdannevaraus mahdollistaisi puolestaan sen, että taantuman aikana voidaan ehkäistä paremmin väliaikaisten ongelmien pitkittymistä ja muuttumista rakenteellisiksi^{40,41}.

Työntekijöiden osallisuus parantaa tuottavuutta

Ongelma: Työntekijöillä on usein paras käytännön ymmärrys ja näkemys siitä, miten työpaikan prosessit, tuotteet ja palvelut toimivat. Tätä osaamista ja hiljaista tietoa hyödynnetään aivan liian vähän, vaikka kyse on merkittävästä mahdollisuudesta parantaa tuottavuutta ja kehittää toimintaa. Työntekijät voivat pitää parannusehdotusten ja ideoiden esittämistä riskinä, jos heillä ei ole kokemusta osallisuudesta, arvostuksesta ja turvallisuudentunteesta työpaikalla. Kukaan ei halua innovoida itseään työttömäksi. Tämä kasvun ja huolien ristiriita on todennettu myös SAK:n kyselytutkimuksissa: moni työntekijä näkee esimerkiksi tekoälyn suhteen mahdollisuuksia parantaa työtä, mutta silti enemmistö suhtautuu kielteisesti sen käytön lisäämiseen⁴². Työolosuhteilla ja johtamiskäytännöillä on ratkaiseva merkitys siinä, uskaltavatko tai haluavatko työntekijät kertoa havainnoistaan tuottavuuden tehostamiseksi.

Työelämä on yhteispeliä työntekijöiden ja työnantajien välillä, vaikka viime kädessä päätösvalta yleensä työnantajalla. Viisas työnantaja kuulee työntekijöitään, koska heillä on usein ainutlaatuisia tietoja työn kehittämiskohdista. Tästä huolimatta työntekijöillä on vain harvoin mahdollisuus osallistua heitä itseään koskevien päätösten valmisteluun ja tekemiseen, mikä johtaa passivoitumiseen ja muutosvastarintaan. Valitettavasti suomalaiset työnantajat suhtautuvat verrokkimaitamme kielteisemmin yhteistyöhön.⁴³ Työntekijöiden osallisuuden ja työelämän luottamuksen edistämistä ei voi jättää vapaaehtoisuuden varaan.

Ratkaisu: Tuottavuuden ja talouskasvun vahvistaminen edellyttää, että työntekijöiden osaaminen ja käytännön kokemus hyödynnetään järjestelmällisesti työpaikoilla. Tämä tarkoittaa työntekijöiden aitoa osallisuutta työn, työprosessien ja teknologisten muutosten suunnittelussa ja päätöksenteossa. Työntekijöiden osallisuus on keskeistä erityisesti digitalisaation ja tekoälyn käyttöönotossa työpaikoilla.

SAK esittää, että työntekijöiden ja henkilöstöedustajien vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan heitä koskevissa muutoksissa. Kun työntekijät kokevat tulevaisuutensa kuulluiksi ja voivansa vaikuttaa, muutos tukee tuottavuuden kasvua ja kilpailukykyä.

Kolmikantaisesti valmisteltu uusi kansallinen työelämän kehittämisstrategia on työelämän kehittämisohjelma, jonka toimenpiteet tähtäävät tuottavuuden ja työhyvinvoinnin lisäämiseen työpaikoilla. Se on käynnistettävä tulevilla hallituskaudella.

Yhteistyö työpaikalla tapahtuu usein luottamushenkilöiden kautta, jonka takia SAK on esittänyt keinoja vahvistaa luottamusmiesten asemaa. Lisäksi SAK esittää, että koko henkilöstön osallisuutta edistetään parantamalla työntekijöiden hallintoedustusta.

Vaikutus kasvuun: Työntekijöiden osallistumisen ja työpaikan luottamuksen vaikutuksia on tutkittu vuosien saatossa paljon ja tulokset ovat pääosin positiivisia. Henkilöstön osallisuudella on havaittu olevan voimakas yhteys esimerkiksi siihen, kuinka todennäköisesti yritys kehittää uusia innovaatioita⁴⁴. Yksilön mahdollisuudet vaikuttaa ja muokata työtään on yhteydessä työkyvyn sekä työhyvinvoinnin ylläpitoon ja sitä kautta työurien pituuteen⁴⁵. Korkea työllisyysaste ja työtuntien määrä edistää puolestaan talouskasvua. Myös hallintoedustuksella on havaittu olevan Suomessa positiivisia vaikutuksia työn tuottavuuteen, ja kansainvälisesti järjestelmän on todettu edistävän samanaikaisesti työhyvinvointia, palkkatasoa ja työnantajan kannattavuutta^{46,47}.

Reilua kilpailua lisäämällä markkinat ovat renki eikä isäntä

Ongelma: Suomi on pieni maa ja pieni markkina. Sijaintimme on syrjäinen ja kieleemme harvinainen. Suomen talous on altis epäterveelle markkinoiden keskittymiselle. Jos markkinat keskittyvät, haitallisten vaikutusten riski on suuri. Esimerkiksi monopolissa on mahdollista markkinavoimalla nostaa tuotteiden hintatasoa ja heikentää laatua, eikä ole painetta uudistua. Työntekijöiden määrä ja palkkataso uhkaavat jäädä monopolissa myös alhaiseksi kilpailtuun markkinatilanteeseen verrattuna.

Suomen taloudesta mittava osa on edelleen myös harmaan talouden piirissä, ja osalla toimialoista on jopa maan tapa tavoitella kilpailuetua laittomasti työntekijöiden kustannuksella. Näiden syiden takia kunniahimoinen kilpailupolitiikka tulee pitää Suomessa riittävän korkealla tasolla.

Ratkaisu: Suomessa on tehty 2000-luvulla tärkeitä kilpailupolitiikkaa koskevia uudistuksia, mutta markkinavalvojan otto-oikeus, eli mahdollisuus tutkia liikevaihtorajat alittavia yrityskauppoja, uupuu edelleen. Tämä turvaisi sen, että kaikkiin haitallisiin yrityskauppoihin olisi mahdollista puuttua. Jos kilpailurikkomusten sanktioita kiristettäisiin samassa yhteydessä, yrityksiä saisi ohjattua paremmin kohti reilua kilpailua. Kilpailupolitiikka ei kuitenkaan saa estää yritysten yhteistyötä työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi. Päinvastoin kilpailuviranomaisen tulisi ottaa aktiivisempi rooli yhteiskunnallisesti välttämättömän yhteistyön mahdollistajana. Julkisten hankintojen valvontavastuita on myös päivitettävä, jotta laatutekijät ja sosiaaliset kysymykset tulevat huomioituiksi.

SAK:n esityksistä moni on yhteydessä kilpailupolitiikkaan. Esimerkiksi yritystuilla voi olla markkinoita vääristävä vaikutus, jolloin tällaisten tukien karsinta edistää reilua ja markkinaehtoista kilpailua. Yhtä lailla SAK:n esitykset työmarkkinarikollisuuden ja harmaan talouden kitkemiseksi edistävät reilua kilpailua: työntekijöiden oikeuksien loukkaukset ja veronkierto luovat perusteetonta kilpailuetua vastuullisten työnantajien kustannuksella.

Vaikutus kasvuun: Tutkimuksissa on havaittu, että kilpailupolitiikalla on jo itsessään tuottavuutta lisäävä vaikutus⁴⁸. Tarve tehostaa kilpailupolitiikkaa entisestään on kuitenkin kasvava: kilpailun puute on arvioitu esimerkiksi yhdeksi syyksi sille, että T&K-investoinnit jäävät vähäisiksi⁴⁹. Kun T&K-menojen määrää lisätään parlamentaarisen sopimuksen mukaisesti, näistä investoinneista pitää saada kaikki hyöty irti.

Julkisten hankintojen kestävyden valvonnalla sekä ohjauksella on mahdollista tukea vihreää siirtymää ja laadukkaiden työpaikkojen syntymistä. Kilpailullisilla markkinoilla työllisyys ja palkkataso ovat tavallisesti korkeampia, mikä hyödyttää myös julkistaloutta^{50,51}. Julkisten hankintojen avoin tilastointi voi myös edistää hankintojen kilpailullisuutta. Pienilläkin parannuksilla on suuret vaikutukset, koska hankintojen volyymi on vuosittain yli 40 miljardia euroa.

Työmarkkinarikollisuuden ja harmaan talouden yleisyydestä on tehty verrattain vähän tutkimusta, ja olemassa olevat tutkimukset antavat ilmiöistä epätarkan kuvan. Esimerkiksi Suomen taloudessa harmaan talouden osuudeksi on arvioitu 2,5–20,0 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen⁵². Euroissa tällainen vaihteluväli tarkoittaa noin 7–56 miljardia. Arvioiden epätarkkuudesta huolimatta luvut ovat valtavia, mikä tarkoittaa sitä, että työmarkkinarikollisuuden ja harmaan talouden torjumisesta saatavat tuotot ovat hyvin suuria. Näin ollen tehokkailla keinoilla työmarkkinarikollisuuden ja harmaan talouden torjuminen voi tuottaa satoja miljoonia euroja verotuottoja. Harmaan talouden supistaminen kasvattaa samalla myös virallisen talouden kokoa.

Rakentaminen on elvytettävä vuosien kanveesista

Ongelma: Rakennusala on kärsinyt viime vuosina poikkeuksellisen syvästä taantumasta. Samaan aikaan Orpon-Purran hallitus on ajanut asuntopolitiikan ahtaalle leikkaamalla esimerkiksi korkotukilainavaltuuksien tasoa, lakkauttamalla Valtion asuntorahaston ja jättämällä asumisoikeusasunnot oman onnensa nojaan. Nämä politiikkatoimet ovat myös inhimillisesti kestäättömiä: kodittomuus ja häätöjen määrät ovat kääntyneet kasvuun^{53, 54}.

Ratkaisu: SAK:n esittämät ratkaisut eivät kumoa kaikkia tehtyjä muutoksia, vaan kohtuullistavat tilannetta ja kohdentavat asuntopolitiikkaa tehokkaammin. Esityksillä parannetaan esimerkiksi yleishyödyllisten asuntotuottajien taloudellista asemaa, kohdennetaan asuntotuotantoa ja ehkäistään segregatiota, yhteensovitetaan rakentamista ja liikennesuunnittelua sekä edistetään tonttitarjontaa. Toimet eivät kuitenkaan poista asuntopolitiikan tarvetta: takausvaltuuksia on tarve lisätä ja lähivuosina painopiste tulee asettaa korjausrakentamiseen ja erityisryhmien asuntoihin. Asuntopolitiikan liikkumatilaa on kaventanut eniten tilastointitavan muutos, jonka mukaan asuntopolitiikassa käytetyt valtiontakaukset lasketaan osaksi valtionvelkaa. Tästä tilastokäytännöstä pitää luopua.

Vaikutus kasvuun: Asuntopolitiikkaan panostaminen olisi suhdannepoliittisesti kannattavaa. Rakennusalan ahdinko on heikentänyt kasvua viime vuosina useiden miljardien edestä, ja samalla työllisyysaste on laskenut noin 40 000 henkilöllä⁵⁵. Vaikka asuntorakentamisen tuki lasketaan osaksi valtionvelkaa, tuesta ei makseta juurikaan korkoa. Tuen turvin käynnistetyistä rakennushankkeista syntyy valtiolle kuitenkin satojen miljoonien edestä verotuloja alan verointensiivisyyden vuoksi⁵⁶.

Asuntopolitiikka on myös yhteydessä työmarkkinoihin, kaupungistumiseen ja segregatioon. Suomen vuotuisen asuntotarpeen on arvioitu olevan noin 35 000 kappaletta, mutta viime vuosina taso on jäänyt tästä puoleen⁵⁷. Asuntotuotannon elvyttämisellä ehkäisemme asuntopulaa tulevaisuudessa. Tämä parantaisi työvoiman liikkuvuutta ja mahdollistaisi kaupunkiseutujen kasvun, mikä edistää talouskasvua⁵⁸. Asuntopolitiikka on lisäksi keino ehkäistä segregatiota ja turvata koti myös heille, jotka ovat syrjäytyneet yksityisiltä asuntomarkkinoilta⁵⁹.

Lähdeluettelo

1. Dale-Olsen, H. (2021). *Do unions contribute to creative destruction?* PloS one, 16(12).
2. Stansbury, A., & Summers, L. H. (2020). *The declining worker power hypothesis: An explanation for the recent evolution of the American economy*. National Bureau of Economic Research, (No. w27193).
3. OECD (2015). *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*. OECD Publishing.
4. SAK (2025). *Jatkuvan oppimisen malli*.
<https://www.sak.fi/aineistot/muut-julkaisut/sakn-jatkuvan-oppimisen-malli/>
5. Benhabib, J., & Spiegel, M. M. (2005). *Human capital and technology diffusion*. Handbook of economic growth, 1, 935–966.
6. Akhvlediani, T., & Cieřlik, A. (2020). *Human capital, technological progress and technology diffusion across Europe: education matters*. Empirica, 47(3), 475–493.
7. Kokkinen, A., Jalasjoki, P., & Obstbaum, M. (2025). *Työikäisen väestön supistuminen ja heikko tuottavuus painavat Suomen pitkän ajan kasvunäkymiä*. Pitkän aikavälin ennuste, Suomen Pankki.
8. Kokkinen, A., & Jalasjoki P. (2026). *Kasvata kykyjä ja taitoja*. Kasvuatlas 2026, Sitra.
9. Akcigit, U., Pearce, J., & Prato, M. (2025). *Tapping into talent: Coupling education and innovation policies for economic growth*. Review of Economic Studies, 92(2), 696–736.
10. Kalenius, A. (2014). *Koulutus, työllisyys ja työttömyys*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 2014:13.
11. Semkin, N., Ketonen, M. M., Takamäki, S., Tuominen, K., Mahlamäki, H., & Rättö, S. (2023). *Energiaintensiivisen teollisuuden vihreän siirtymän investointitarpeet ja niiden toteutumisedellytykset*. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 2023:3.
12. Sokka, L., Savolainen, H., Paunu, V. V., Karhinen, S., Meriläinen, T., Springare, S., & Seppälä, J. (2026). *Suomen viennin hiilikädenjälki: Arvio vuodelle 2022 eri laskentatavoilla sekä suositukset laskennan kehittämiseen*. Ympäristöministeriön julkaisuja 2026:19.
13. Ibid.
14. Valkonen, T., Kuusi, T., Pohjola, J., Sillanaukee, O., Kuusela, O. P., Lehmus, M., Lintunen, J., Sarkia, K. & Fronzek, S. (2023). *Ilmastomuutoksen kokonaistaloudelliset vaikutukset julkiseen talouteen*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:17.
15. Aalto, E. (2024). *Onko öljyhuippua yhä syytä pelätä?* Business Finland, Labore & VTT. Policy Brief No. 2/2024.

16. Elinkeinoelämän Keskusliitto (2026). *Vihreän siirtymän investointeja valmistui vuonna 2025 yli 8 miljardilla ja uusia hankkeita tuli vireille 24 miljardilla*. <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/vihrean-siirtymän-investointeja-valmistui-vuonna-2025-yli-8-miljardilla-ja-uusia-hankkeita-tuli-vireille-24-miljardilla/>
17. Seppälä, J., Liimatainen, H., Viri, R., Suomalainen, E., Ollikainen, M., Weaver, S., Markkanen, J., Ahlvik, L., Karttunen, M., Hänninen, O., & Halonen, J. I. (2024). Tieliikenteen päästövähennystoimet ja niiden vaikutukset. Suomen ilmastopaneelin raportti 1/2024.
18. Seppälä, J., Ahlvik, L., Lehtonen, A., Leino, M., Mosley, F., Mäkipää, R., Ollikainen, M., Salo, M., Soimakallio, S., Toiviainen, A., Vesa, S., & Vikfors, S. (2025). Arvio Suomen maankäyttösektorin tilanteesta – Tarkastelussa EU:n LULUCF-velvoitekaudet 2021–2025 ja 2026–2030. Suomen ilmastopaneelin raportti 1/2025.
19. Tilastokeskus (2026). Työnvälitystilasto, tietotaulu 12u4. *Suomen virallinen tilasto* (SVT), Tilastokeskus.
20. Tilastokeskus (2026). Työnvälitystilasto, tietotaulu 12ub. *Suomen virallinen tilasto* (SVT), Tilastokeskus.
21. Alatalo, J., & Räisänen, H. (2025). *Joustoturvan perusteet, osatekijät ja päätelmät Suomelle*. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:33.
22. Kts. esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliitto (2026). *Suhdannebarometri: tammikuu 2026*.
23. SAK:n laskelma perustuen Rissanen, M., & Kaseva E. (2014). *Menetetyn työpanoksen kustannus*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja.
24. Böckerman, P. (2026). *Terve kestää ja tienaa*. Kasvuatlas 2026, Sitra.
25. Böckerman, P., & Ilmakunnas, P. (2020). *Työhyvinvointi kannattaa: työolot, työtyytyväisyys ja tuottavuus*. Teollisuuden palkansaajat, Edistys-raportit.
26. *Sopimus vuoden 2025 työeläkeuudistuksesta*. <https://www.sak.fi/wp-content/uploads/2025/01/sopimus-tyoeläkeuudistus-neuvottelutulos-2025.pdf>
27. Flouris, A. D., Dinas, P. C., Ioannou, L. G., Nybo, L., Havenith, G., Kenny, G. P., & Kjellstrom, T. (2018). *Workers' health and productivity under occupational heat strain: a systematic review and meta-analysis*. The Lancet Planetary Health, 2(12), e521-e531.
28. De Oliveira, C., Saka, M., Bone, L., & Jacobs, R. (2023). *The Role of Mental Health on Workplace Productivity: A Critical Review of the Literature*. Applied health economics and health policy, 21(2), 167–193.

29. Paavonen, M. (2026). *Vetreämpi kuin pelättiin*. Kasvuatlas 2026, Sitra.
30. Toikka, M. (2026). *Taloudellisesti hyödyllinen maahanmuutto vaatii työtä*. Kasvuatlas 2026, Sitra.
31. Sarvimäki, M., & Hämäläinen, K. (2016). Integrating immigrants: *The impact of restructuring active labor market programs*. Journal of Labor Economics, 34(2), 479–508.
32. Alho, J. M., Kangasharju, A., Lassila, J., & Valkonen, T. (2023). *Maahanmuutto ja työvoiman riittävyys: Taloudellisten vaikutusten arviointia*. ETLA Raportti, nro. 132.
33. Kauhanen, A. (2026). *Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset – Maahanmuuton rakenne ja kotoutuminen ratkaisevat*. ETLA raportti, nro 176.

34. Valtiovarainministeriö (2025). *Verotuet 2024–2026*. <https://vm.fi/verotuet>
35. Määttänen, N., & Ropponen, O. (2016). *Listamattomien yhtiöiden osinkoverotus, tuotantopanosten allokaatio ja tuottavuus*. ETLA raportti, nro 56.
36. Mazzucato, M., & Rodrik, D. (2026). *Industrial policy with conditionalities: a taxonomy and sample cases*. *Industrial and Corporate Change*, 2026.
37. OECD (2010). *Choosing a Broad Base-Low Rate Approach to Taxation*. OECD Tax Policy Studies 2010:19.
38. European Commission (2025). *Debt Sustainability Monitor*.
39. Gechert, S., & Rannenberg, A. (2018). *Which fiscal multipliers are regime-dependent? A meta-regression analysis*. Journal of Economic Surveys, 32(4), 1160–1182.
40. Lainà, P. (2021). *Koronaelvytyksen hystereesivaikutus*. *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 117(2), 248–260.
41. Lainà, P. (2025). *Orpon hallituksen sopeutuksen hystereesivaikutus*. *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 121(2), 132–144.

42. Näätänen, A.-M. (2026). *Tekoälyn vaikutukset työhön SAK:laisilla aloilla*. SAK:n julkaisuja.
43. van Houten, G., & Russo, G. (2020). European Company Survey 2019. *Workplace practices unlocking employee potential*. Brussels: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions.
44. Alasoini, T., Selander, K., Antila, J., Hakonen, N., Lyly-Yrjänäinen, M., & Näätänen, A. M. (2023). *Osaaminen, yhteistyö ja osallistuminen: innovaatioihin perustuvan tuottavuus-kasvun tekijät suomalaisilla työpaikoilla*. MEADOW-julkaisu. Helsinki: TYÖ2030-ohjelma.
45. Näätänen, A.-M. (2023). *Luottamus, työpaikan supervoima. Tutkimus tuotteiden ja palveluiden kehittämisestä sekä eläkkeelle saakka työskentelystä työntekijäammateissa*. SAK julkaisuja.
46. Harju, J., Jäger, S., & Schoefer, B. (2025). *Voice at work*. American Economic Journal: Applied Economics, 17(3), 271-309.
47. Jirjahn, U., & Smith, S. C. (2018). *Nonunion employee representation: Theory and the German experience with mandated works councils*. Annals of Public and Cooperative Economics, 89(1), 201–233.

48. Buccirossi, P., Ciari, L., Duso, T., Spagnolo, G., & Vitale, C. (2013). *Competition policy and productivity growth: An empirical assessment*. Review of Economics and Statistics, 95(4), 1324–1336.
49. Koski, H. (2021). *Kilpailun rooli Suomen t & k-panostusten heikossa kehityksessä 2010-luvulla*. ETLA raportti, nro 117.
50. Benmelech, E., Bergman, N. K., & Kim, H. (2022). *Strong employers and weak employees: How does employer concentration affect wages?* Journal of Human Resources, 57(S), S200–S250.
51. De Loecker, J., Eeckhout, J., & Unger, G. (2020). *The rise of market power and the macroeconomic implications*. The Quarterly journal of economics, 135(2), 561–644.
52. *Harmaa talous & talousrikollisuus (2025). Arvioita harmaasta taloudesta*. <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/laajuus/arvioita-harmaasta-taloudesta-ja-verovajeesta/>
53. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (2026). *Asunnottomat 2025*. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen julkaisuja 2026:1.
54. Mahous, N., Seppä, M. & Luotonen, N. (2025). *Häädöt Suomessa 2015–2024*. Datahuone-raportti 1/2025.
55. SAK laskelma perustuen Suomen virallinen tilasto (SVT): *Kansantalouden neljännesvuositilinpito & Kansantalouden tarjonta-, käyttö- sekä panos-tuotostaulukot*.
56. Vainio, T. (2014). *Talonrakentamisen verovaikutukset*. VTT Technical Research Centre of Finland.
57. Vainio, T. (2025). *Asuntotuotantotarve 2025–2045*. VTT Technical Research Centre of Finland.
58. Bratu, C., & Lyytikäinen, T. (2024). *The urban wage premium in Finland*. Talouspolitiikan arviointineuvosto, Memorandum 2/2024.
59. Lahtinen, M., Eerola, E., Kuronen, M., & Ruonavaara, H. (2024). *Julkisesti tuetun asuntotuotannon merkitys ja kehittäminen 2020-luvulla*. Publications of the Ministry of the Environment.

SAK:n 10 kasvukokonaisuutta

SAK:n 10 kasvukokonaisuutta, joista ei puhuta – vaikka pitäisi! kokoaa yhteen kymmenen kasvua tukevaa kokonaisuutta, joista julkisessa keskustelussa puhutaan liian vähän.

Lähtökohtana on ajatus, että talouskasvua ei synny pelkästään leikkauksilla, vaan pitkäjänteisillä investoinneilla ihmisiin, osaamiseen ja työelämään.

Monet esitetyt toimet aiheuttavat kustannuksia lyhyellä aikavälillä, mutta vahvistavat taloutta ja hyvinvointia pidemmällä aikavälillä.

Tutustu myös SAK:n tavoitteisiin seuraavalle vaalikaudelle
www.sak.fi/tavoitteet

